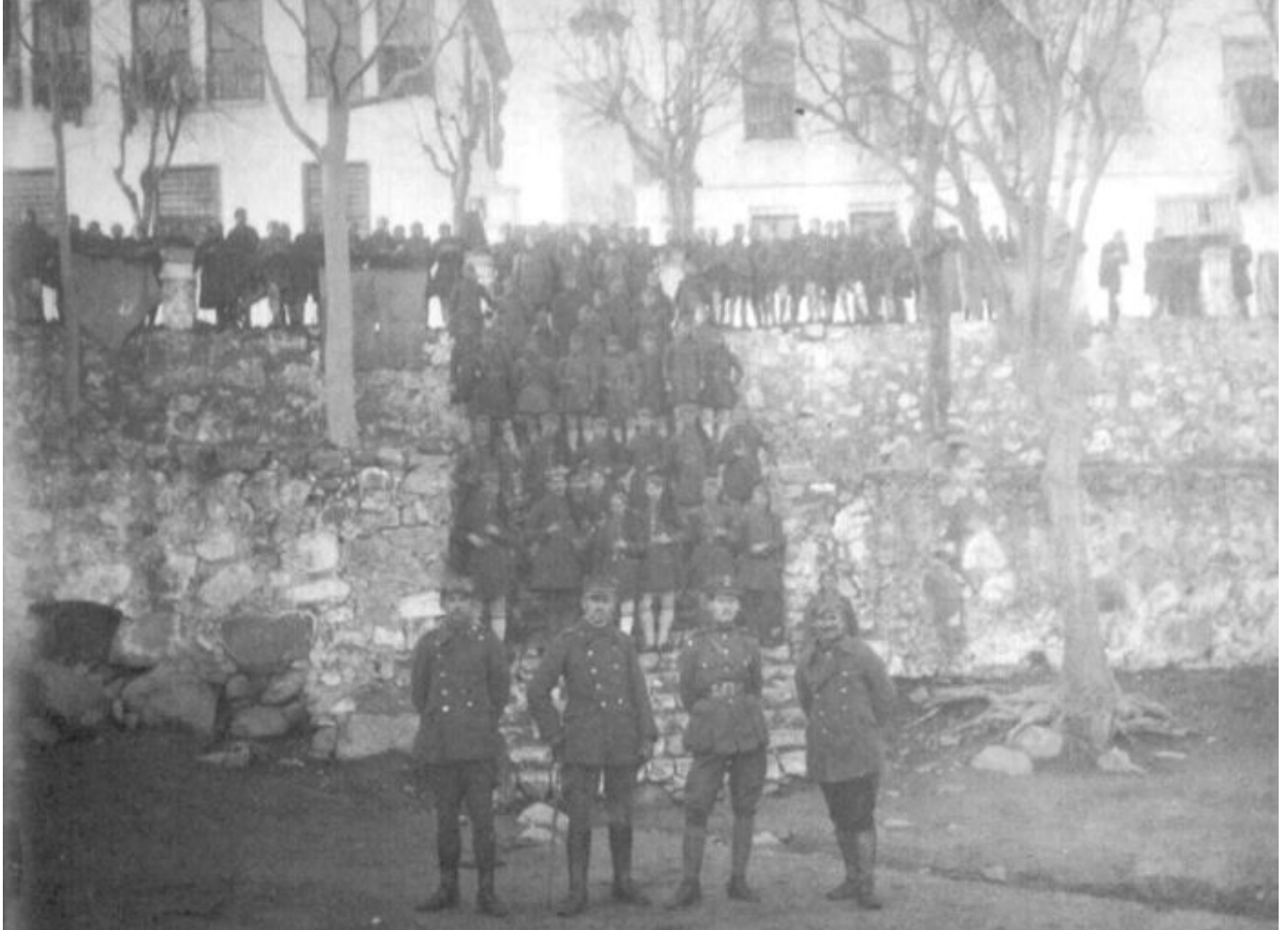

4 Οκτωβρίου 2020

Η Απελευθέρωση της Ξάνθης

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα / Σαν σήμερα για να μην ξεχνιόμαστε... (ιστορικά γεγονότα & Παγκόσμιες ημέρες)

Στις 4 Οκτωβρίου 1919, ο ελληνικός στρατός απελευθερώνει για δεύτερη φορά την Ξάνθη, η οποία ενσωματώνεται οριστικά πλέον στον εθνικό κορμό.

Ο Ελληνικός Στρατός στη Μονή Ταξιαρχών στις 4 Οκτωβρίου 1919, λίγο πριν μπει στην Ξάνθη

Στις 4 Οκτωβρίου 1919, ο ελληνικός στρατός απελευθερώνει για δεύτερη φορά την Ξάνθη, η οποία ενσωματώνεται οριστικά πλέον στον εθνικό κορμό, με ένα μικρό διάλειμμα κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, οπότε περιήλθε και πάλι στην κατοχή των Βουλγάρων.

Το ιστορικό πλαίσιο

Η Ξάνθη, όπως και όλη η Δυτική Θράκη, βρισκόταν υπό την κυριαρχία των Οθωμανών Τούρκων την παραμονή των Βαλκανικών Πολέμων του 1912-1913. Στις 7 Νοεμβρίου 1912 καταλήφθηκε από τους Βουλγάρους, σύμμαχο της Ελλάδας κατά τη διάρκεια του Α' Βαλκανικού Πολέμου. Λίγους μήνες αργότερα, κατά τη διάρκεια του Β' Βαλκανικού Πολέμου, όταν Ελλάδα και Βουλγαρία βρέθηκαν σε διαφορετικά στρατόπεδα, ο ελληνικός στρατός κατέλαβε την πόλη στις 13 Ιουλίου 1913.

Με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου (10 Αυγούστου 1913), όμως, η Δυτική Θράκη (η μεταξύ Νέστου και Έβρου περιοχή) παραχωρήθηκε εκ νέου στη Βουλγαρία, η οποία, έχοντας πραγματοποιήσει την επιδίωξή της για έξοδο στο Αιγαίο, ξεκίνησε μια εντατική πολιτική εκβουλγαρισμού. Ο κυρίαρχος μουσουλμανικός πληθυσμός,

καθώς και άλλα στοιχεία της περιοχής εξεγέρθηκαν και ανακήρυξαν αυτόνομη τη Δυτική Θράκη με έδρα την Κομοτηνή, αλλά με τη Συνθήκη της Κωνσταντινούπολης (29 Σεπτεμβρίου 1913) η Δυτική Θράκη κατοχυρώθηκε στη Βουλγαρία.

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος βρήκε Ελλάδα και Βουλγαρία και πάλι σε διαφορετικά στρατόπεδα. Η χώρα μας, ύστερα από μια περίοδο ουδετερότητας, τάχθηκε τελικά στο πλευρό της Αντάντ, ενώ η Βουλγαρία εντάθηκε στις Κεντρικές Δυνάμεις. Το τέλος του Μεγάλου Πολέμου σηματοδοτήθηκε από την επικράτηση των δυνάμεων της Αντάντ και στη Διάσκεψη της Ειρήνης στο Παρίσι, που ξεκίνησε τις εργασίες της στις 18 Ιανουαρίου 1919, ο έλληνας πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος ζήτησε μεταξύ άλλων την ένωση της βουλγαροκρατούμενης (Δυτικής) και της τουρκοκρατούμενης (Ανατολικής) Θράκης με την Ελλάδα. Εν τω μεταξύ, η Θράκη είχε τεθεί υπό διασυμμαχικό έλεγχο.

Στις 6 Σεπτεμβρίου 1919, το Ανώτατο Συμμαχικό Συμβούλιο αποφάσισε την παραχώρηση ολόκληρης της Θράκης στην Ελλάδα, ενώ στη Βουλγαρία παραχωρήθηκε έξοδος στο Αιγαίο. Τη συμμαχική απόφαση ανέλαβε να υλοποιήσει ο γάλλος στρατηγός Φρανσέ Ντ' Εσπρέ (γνωστός και ως Δεσπεραί), αρχηγός των συμμαχικών δυνάμεων στο Μακεδονικό Μέτωπο του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Ο Ντ' Εσπρέ διέταξε τότε τον στρατηγό Σαρλ Σαρπί να εποπτεύσει με τις δυνάμεις του την είσοδο των ελληνικών δυνάμεων στη Θράκη, με πρώτο σταθμό την Ξάνθη. Σε προκήρυξή του, συντεταγμένη ελληνικά και τουρκικά, ο Σαρπί γνωστοποίησε στους κατοίκους την απόφαση των συμμάχων για κατάληψη της Θράκης και τους συνέστησε τάξη και ησυχία υποσχόμενος την προστασία τους. Ήδη οι βουλγαρικές αρχές είχαν αρχίσει να αποχωρούν από την περιοχή, όπως και το μεγαλύτερο μέρος του βουλγαρικού πληθυσμού της Δυτικής Θράκης, προβαίνοντας σ' ένα εκτεταμένο πλιάτσικο, όπως έγραψε ο Τύπος της εποχής.

Η είσοδος του ελληνικού στρατού στην Ξάνθη

Το βράδυ της 3ης Οκτωβρίου 1919 ένα τάγμα πεζικού και μια ημιλαρχία ιππικού της 9ης Μεραρχίας Πεζικού με επικεφαλής τον ταγματάρχη Μπενούκα είχε στρατοπεδεύσει στα περίχωρα της Ξάνθης, αναμένοντας την επίσημη παράδοση της πόλης την επομένη. Στις 11 πρωί της 4ης Οκτωβρίου αφίχθη στην πόλη η ειδική αμαξοστοιχία, στην οποία επέβαινε ο μέγας αρχιεπίσκοπος Γεώργιος Λεοναρδόπουλος και το επιτελείο του. Καθόλη τη διάρκεια της διαδρομής, από τα Μπούκια (σημερινό Παρανέστι Δράμας) μέχρι την Ξάνθη, οι επιβαίνοντες γίνονταν δεκτοί με ενθουσιώδεις εκδηλώσεις από τον μουσουλμανικό και χριστιανικό πληθυσμό.

Με την άφιξη του υποστράτηγου Λεοναρδόπουλου άρχισε ταυτόχρονα και η είσοδος του ελληνικού στρατού στην Ξάνθη. Στην παρέλαση που ακολούθησε προπορευόταν η μπάντα της 9ης Μεραρχίας και έπονταν οι άνδρες του τάγματος και της ημιλαρχίας. Μπροστά από την έδρα του Συμμαχικού Στρατηγείου τμήμα σενεγαλέζων στρατιωτών της γαλλικής δύναμης απέδιδε τιμές στον ελληνικό στρατό, υπό τις ζητωκραυγές του ενθουσιώδους πλήθους. «Έλληνες Ξανθιώται μετά των γραιών και των μητέρων έκλειον γονυπετείς προ των ευσταλών και υπερηφάνων ελληνικών φαλάγγων, ενθυμούμενοι τας ημέρας δόξης του 1912 και 1913» έγραφε χαρακτηριστικά μια εφημερίδα της εποχής. Στην παρέλαση συμμετείχε και μια ίλη ιππικού του γαλλικού στρατού.

Μετά την παρέλαση, ο ιατρός Καναμπίτσος εκ μέρους της επιτροπής υποδοχής, προσφώνησε τους δύο στρατηγούς (ο Σαρπί είχε αφιχθεί από την Γκιουμουλτζίνα, σημερινή Κομοτηνή) και μιλώντας στα γαλλικά ευχαρίστησε τον Σαρπί, γιατί, όπως ανέφερε, χάρη στις προσπάθειές των γαλλικών δυνάμεων ελευθερώθηκε η πατρίδα του. Στη συνέχεια, δύο νεαρές κοπέλες, «οι δεσποινίδες Αντωνιάδου και Δημητρακοπούλου», προσέφεραν ανθοδέσμες στους δύο στρατηγούς.

Στην προσφώνησή του ο υποστράτηγος Λεοναρδόπουλος τόνισε ότι ο ελληνικός στρατός ήλθε στη Θράκη ως ελευθερωτής και επιδίωξή του είναι να εξασφαλίσει την τάξη, τη ζωή και την περιουσία όλων των κατοίκων της περιοχής, ανεξαρτήτως φυλής, εθνικότητας και θρησκείας. Δεν παρέλειψε να ευχαριστήσει τη Γαλλία, η οποία ως «φιλόστοργος μήτηρ» έκανε ευκολότερο των έργου του ελληνικού στρατού και να αναπέμψει ύμνους στον Ελευθέριο Βενιζέλο, εξαίροντας τις προσπάθειες του «Μεγάλου Κυβερνήτου» για την απελευθέρωση της Θράκης.

Στη συνέχεια, ο υποστράτηγος Λεοναρδόπουλος μετέβη στο δημαρχείο της Ξάνθης, όπου τον υπεδέχθηκε ο πρώην δήμαρχος Ταρίφ Εφένδης, καθώς ο βούλγαρος δήμαρχος είχε αποχωρήσει «συναποκομίζων τα έπιπλα ουκ ολίγων Ξανθιωτών». Αργότερα την ίδια ημέρα, ο στρατηγός Σαρπί δεξιώθηκε τους έλληνες στρατιωτικούς και τους προύχοντες της Ξάνθης στο συμμαχικό στρατηγείο. Κατά τη διάρκεια της δεξίωσης, προσφέρθηκε σαμπάνια από τους Γάλλους, ενώ αντηλλάγησαν θερμές προπόσεις.

Τα επακόλουθα της Απελευθέρωσης της Ξάνθης

Την επομένη, 5 Οκτωβρίου 1919, οι γαλλικές στρατιωτικές δυνάμεις αναχώρησαν με προορισμό την Γκιουμουλτζίνα (Κομοτηνή) και αντικαταστάθηκαν εξ ολοκλήρου από τον ελληνικό στρατό. Λίγες ημέρες αργότερα, στις 27 Νοεμβρίου, υπογράφηκε

η συνθήκη του Νεϊγί, με την οποία επισημοποιήθηκε η παραίτηση της Βουλγαρίας από τη Θράκη και οριστικοποιήθηκαν τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα.

Με ορμητήριο την Αλεξανδρούπολη, ο ελληνικός στρατός προήλασε στην Ανατολική Θράκη, κατέλαβε την Αδριανούπολη και έφθασε ως την Τσατάλτζα στα περίχωρα της Κωνσταντινούπολης, ενώ την ίδια ώρα ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις πολεμούσαν στο μέτωπο της Μικράς Ασίας. Η Συνθήκη των Σεβρών (10 Αυγούστου 1920) επικύρωσε την ελληνική κατοχή σχεδόν ολόκληρης της Θράκης, η οποία ονομάστηκε Γενική Διοίκηση με έξι νομούς: Αδριανούπολης, Καλλίπολης, Ραιδεστού, Σαράντα Εκκλησιών, Έβρου και Ροδόπης.

Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, όμως, και με την Ανακωχή των Μουδανιών (11 Οκτωβρίου 1922), ο ελληνικός στρατός θα αναγκαστεί να αποχωρήσει από την Ανατολική Θράκη, η οποία θα περιέλθει έκτοτε στην Τουρκία.

Πηγή: sansimera.gr